

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

museum og ikke mere end 10.000 kr.; yderligere er det betinget af, at der fra stedlig side ydes mindst samme beløb til formålet.

Lovforslaget indeholder en anden nydannelser, nemlig kravet om, at der til landsdelsmuseerne skal være knyttet en museums-pædagog. Der tænkes herved på en pædagog med kulturhistorisk indsigt, som ved samarbejde med skolerne kan forberede klassebesøg på museerne, og som kan påtage sig foredrags-, studiekreds- og kursusvirksomhed og populært publikationsarbejde. Jeg lægger meget stor vægt på en yderligere udbygning af det bestående samarbejde imellem skolerne og museerne.

Det bærende princip i den nugældende lov, hvorefter interessen for museet fra stedlig side skal have givet sig udtryk dels i ydelse af faste tilskud til museets drift, dels i, at der fra stedlig side stilles lokaler til rådighed for museet, foreslås opretholdt. Som hovedregel ydes der altså ikke statstilskud til bygningsudgifter.

Dette udelukker dog ikke, at der i særlige tilfælde vil kunne søges tilvejebragt bevillingsmæssig hjemmel for at yde rente- og afdragsfrie statslån til museer, der selv har skaffet betydelige midler til opførelse af en tidssvarende bygning.

På grund af den betydning, som den bygningsmæssige ramme om museernes samlinger har for disses bevaring, er der foreslået indsat en bestemmelse om, at museets lokaler samt planer og tegninger til nybygninger og større bygningsmæssige ændringer af bestående bygninger skal godkendes af ministeriet.

Det foreslås, at forslag til revision af tilskudssatserne skal forelægges folketetinget i folketingsåret 1972-73. Man er dog opmærksom på, at den forventede kommunalreform og den ændrede byrdefordeling imellem stat og kommune vil kunne nødvendiggøre en revision af loven om de kulturhistoriske lokaliteter allerede forinden.

I den kulturpolitiske redegørelse er der i museumsafsnittet givet udtryk for en vis kritik af det bestående museumsvesen og dets virksomhed. Den første forudsætning for en omfattende modernisering af museernes virke er imidlertid en forbedring af tilskudsreglerne. Tiden er løbet fra tilskudssystemet i 1958-loven, og det er tvingende

nødvendigt, at statens tilskudsordning smiddiggøres, således at de aktive, udadvendte museers økonomiske forhold forbedres. Den store arbejdsindsats, som præsteres af disse museer landet over, fortjener påskønnelse og præmiering.

Med disse bemærkninger fremsætter jeg dette lovforslag om kulturhistoriske lokaliteter og anbefaler det til hurtig og villig behandling i det høje ting.

Endvidere har jeg den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om et J. F. Willumsen-museum i Frederikssund.

Lov nr. 155 af 11. maj 1954 om et J. F. Willumsen-museum i Frederikssund udgjorde slutstenen på en udvikling, der begyndte med kunstnerens gavebrev af 1. september 1947, hvorefter gavnstneren skænkede den danske stat alle de egne kunstværker, der var i hans besiddelse, samt en samling af andre kunstneres værker. Gaven var betinget af, at der blev indrettet et museum til kunstværkerne. Hvis staten ikke modtog gaven inden 1 år, skulle den tilfalde Københavns kommune, der ligeledes fik en frist på 1 år til at bestemme sig til, om den ville modtage gaven.

Med kunstnerens godkendelse enedes man om, at museet skulle opføres i Københavns kommune og tilhøre denne, medens udgiften ved museets opførelse, der blev anslået til 1 mill. kr., skulle deles lige mellem staten og kommunen. Driftsudgifterne (ca. 75.000 kr.) skulle deles således, at staten afholdt 40 pct. og kommunen 60 pct.

Statens tilslutning til denne ordning blev opnået ved lov nr. 195 af 12. april 1949 om statstilskud til oprettelse og drift af et J. F. Willumsen-museum i København. Imidlertid var Københavns kommunes accept betinget af, at den særlige Willumsenkomité kunne tilvejebringe ca. 400.000 kr. til erhvervelse af kunstværker til supplerende af den kunstsamling, som var omfattet af gavebrevet. Komiteen måtte i 1950 meddele Københavns magistrat, at den ikke så sig i stand til at tilvejebringe dette beløb, og magistraten måtte derfor for sit vedkommende sige fra.

Willumsens tilbud gik derefter ifølge gavebrevet over til Frederikssund kommune, og efter at acceptfristen flere gange

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

var blevet forlænget, nåede man frem til den ordning, der blev lovfæstet ved lov nr. 155 af 11. maj 1954 om et J. F. Willumsen-museum i Frederikssund.

Denne lov var udarbejdet efter samme principielle retningslinjer som 1949-loven, men da Frederikssund kommunes økonomiske ydeevne ikke kan sammenlignes med Københavns, blev statens andel af byggeudgiften, der blev anslået til 570.000 kr. (inkl. udgiften til en grund), sat til $\frac{2}{3}$, dog højst 400.000 kr.

De årlige driftsudgifter skal ifølge loven deles lige mellem staten og Frederikssund kommune, dog at statens udgift højst kan andrage 15.000 kr.

For staten var der altså tale om en langt billigere ordning i Frederikssund end i København både med hensyn til anlæg og med hensyn til drift.

Museet åbnede den 18. april 1957. I de første år efter åbningen var museets økonomi god. Dette skyldtes navnlig et betydeligt besøgstal. Statens tilskud til driften var i denne periode mindre end det i loven omhandlede maksimum på 15.000 kr. årligt.

I de senere år har besøgstallet imidlertid betegnet en stadig tilbagegang, således at museet, der i 1958-59 havde mere end 46.000 besøgende, i 1967-68 kun havde ca. 11.400 besøgende. Denne tilbagegang i forbindelse med stadigt stigende driftsudgifter har ført til underskud af en sådan størrelse, at kommunens andel heri siden 1964-65 har været større end statens tilskud.

Museets underskud er steget fra ca. 38.700 kr. i 1964-65 til ca. 48.000 kr. i 1967-68, således at kommunen nu yder mere end dobbelt så meget som staten til museets drift.

Frederikssund byråd har derfor foreslået, at den hidtidige statslige tilskudsordning ændres, således at staten i stedet for det hidtidige tilskud, der er blevet beregnet på grundlag af museets driftsudgifter, yder et tilskud, svarende til halvdelen af museets driftsunderskud. Byrådet har ønsket, at

tilskuddet ikke begrænses til noget størsteløb.

Jeg finder det naturligt og rimeligt, at der ikke hidføres nogen ændring i den lighed mellem den kommunale og den statslige indsats, som var baggrunden for museets skabelse, og som i den gældende lov er gjort til et princip for museets drift.

Det er særlig ønskeligt, at der ved fastsættelsen af størrelsen af statens tilskud åbnes mulighed for, at museets bestyrelse f. eks. ved indkøb af Willumsen-kunstværker stadig kan forbedre og udvide museets samlinger.

I princippet går jeg derfor ind for byrådets ønske om, at staten dækker halvdelen af museets driftsunderskud, men jeg har dog fundet det rimeligt, at det i loven fastsættes, at statens andel højst kan andrage 50.000 kr. årlig (mod det nuværende maksimum på 15.000 kr. årlig).

Merudgifterne ved lovforslagets gennemførelse er yderst begrænsede. Der regnes med en merudgift på 9.900 kr. i 1969-70 og 11.400 kr. i 1970-71.

Merudgiften, der højst kan andrage 35.000 kr., vil dog senere blive noget større end de anførte tal, hvis der gennemføres en påtænkt bygningsmæssig udvidelse af museet. Projektet omfatter en tilbygning til den nuværende museumsbygning, hvorved man opnår en forøgelse af udstillingsarealet med ca. 270 m²; i en selvstændig bygning indrettes cafeteria med køkkener og toiletter.

Ved tilbygningen søges der skabt mulighed for en alsidig kulturformidlende virksomhed på museet med skiftende kunstudstillinger, koncertarrangementer og lign.

Frederikssund byråd har vedtaget at søge byggeplanerne realiseret og har ansøgt ministeriet for kulturelle anliggender om statsstøtte hertil.

Efter nugældende praksis mener jeg imidlertid, at spørgsmålet om statstilskud til en tilbygning til museet må løses som en almindelig bevillingssag ved en finanslovbevilling.

Med disse bemærkninger fremsætter jeg

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

dette lovforslag om ændring af lov om et J. F. Willumsen-museum i Frederikssund, idet jeg anbefaler det til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Endelig skal jeg tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om Statens Kunstfond*.

I § 8, stk. 5, i loven af 27. maj 1964 om Statens Kunstfond — således som denne bestemmelse ændredes ved lov af 31. maj 1968 — er det bestemt, at loven optages til revision senest i folketingsåret 1968-69.

Med gennemførelsen af 1964-loven skete der så betydelige ændringer og udvidelser af det hidtidige kunstfonds virksomhedsområde, at det alene af den grund ville være hensigtsmæssigt, at folketinget fik lejlighed til efter en passende periode at overveje lovens virkninger i lys af de så indvundne erfaringer. Kunstfondet, der hidtil kun havde omfattet billedkunstnere, udvidedes til at omfatte skabende kunstnere inden for den litterære kunst og tonekunsten. Støtteordningerne blev udbygget, og fondets administration blev koncentreret hos få ansvarlige sagkyndige, valgt for 3 år uden mulighed for umiddelbart genvalg, som i et 3 mands udvalg for hver af kunstarterne suverænt disponerede over fondets rådighedssum.

Men dertil kommer som et yderligere revisionsgrundlag, at man under lovens behandling i folketinget fremdrog det spørgsmål, om der ikke var andre grupper af skabende kunstnere, som det kunne være rimeligt at medtage under fondets støtteordninger. Jeg henviser herom navnlig til folketingsudvalgets betænkning af 6. maj 1964.

Det er min bestemte opfattelse, at kunstfondet i høj grad har virket til gavn for kunstnerne og samfundet. Der har været megen debat om fondet og dets virksomhed, og det vil der nok også være i fremtiden, fordi der altid vil herske divergerende opfattelser af, hvad der er god kunst, og hvad der er dårlig kunst — ja, i det hele taget af, hvad der er kunst. Men det er kun godt, at der er debat om tingene — at kunsten diskuteres i bredest mulige kredse af befolkningen. Det baner vej for forståelsen af, at kunsten under den ene eller anden form har bud til os alle.

Fondet har i sin nye skikkelse nu virket i lidt mere end fire år, således at de første 3 mands udvalg har gjort deres indsats og er blevet erstattet med nye udvalg, og det er klart, at der er indhøstet betydelige erfaringer. Resultaterne af fondets arbejde er lagt frem for offentligheden, og man kan vel uden at sige for meget fastslå, at arbejdet er blevet fulgt med betydelig interesse i brede kredse af befolkningen. Også internt i fondets styrelse er der indvundet erfaringer, som er blevet lagt frem for og diskuteret i fondets repræsentantskab.

Der har ved forberedelsen og udarbejdelsen af dette forslag til revision af loven været tre hovedproblemer:

Har den nye administrationsform med 3 mands udvalgene fungeret tilfredsstillende?

Hvorledes har de bevillinger, der har været stillet til rådighed, slået til? — og

Bør området for støtten til den skabende kunst udvides til andre områder end den bildende kunst, forfatterkunsten og tonekunsten?

Jeg mener, at lovens administrationsform, der bygger på en koncentration af ansvaret hos få sagkyndige valgt af et repræsentantskab bestående af sagkyndige og af folkevalgte repræsentanter og valgt for et kort åremål uden mulighed for genvalg, er hensigtsmæssig og betryggende. Denne administrationsform giver det offentlige betydelig sikkerhed for trufne dispositioners saglighed samtidig med, at mulige tendenser til ensretning brydes med korte mellemrum.

Til befordring af befolkningens almindelige interesse for selve beslutningsprocessen i fondet har jeg overvejet, om der ikke skulle være mulighed for i nogen grad at decentralisere administrationen. Et sådant ønske træder særlig stærkt frem, når talen er om billedkunstnerisk udsmykning af offentlige bygninger. Resultatet af disse overvejelser er nedfældet i lovforslagets § 4, stk. 5, hvorefter det billedkunstneriske udsmykningsudvalg, når det ønskes fra lokal side, kan blive suppleret med to medlemmer udpeget af den ansøgende lokale myndighed eller institution til behandling af den pågældende sag.

Det kan efter alle indhentede oplysninger fra kunstfondsadministrationen, fra de kunstneriske organisationer og institutioner